

DISSERTATIO ACADEMICA
De
DOMINIO
EMINENTE,

Ex
Dicto Matth. XXI. com. 2.
MINIME PROBATO.

QUAM

*Consensu Amplissimi Ord. Philosoph. in Illustri ad
Auram Athenæo,*
PRÆSIDE

MAG. **JOHANNES**
BILMARK,

Histor. & Phil. Pract. PROFESSORE Reg. & Ordin.
Pro Laurea Philosophica
Publico offert

FRIDERICUS DICKMAN

V. D. M.
In AUDITORIO MAJORI die XXI. Junii
An. MDCCLXXV.
H. A. M. S.

A B O Æ

Impressit JOHANNES CHRISTOPHORUS FRENCKELL.

Viro plurimum Reverendo atque Doctissimo,
Domino

GABRIELI SERELIO,

Ecclesiae quae Deo in Kimitto atque Hitis colligitur,

Sacellano Vigilantissimo,

FAUTORI HONORATISSIMO.

Quando maximum illum amorem atque favorem singulararem quo, Tu vir Clarissime, nullo non tempore memet amplexus es, mecum recolo, non possum non letus hanc arripere occasionem, qua gratam meam & venerabundam mentem erga Te publice testatam reddere queam. Quoniam vero omni licet pompa in verbis adhibita benignitatem Tuam mihi praestitam omniaque in me collata beneficia satis exprimere haud possum, excipias, enixe oro, laeta fronte dissertationem hanc gradualem, rudi quamvis Minerva elaboratam, Tibi tamen qua parest observantia consecratam, ut interpretem gratissimae mentis & perpetuae meae venerationis signum, meque in posterum, ut etiam antea, favori Tuo commendatum habeas. Quod si hoc contigerit, summam votorum me affecutum gaudeo. De cetero mihi nihil prius erit, antiquius nihil, quam Summum Numen calidissimis fatigare precibus, velit Te Fautor Honoratissime omni felicitatis genere mactatum ad ultimos usque mortalitatis terminos salvum sospitemque servare in ecclesiae commodum Tuorumque fulcrum atque solapum exoptatissimum. Sic vovet & ad urnam usque vovebit

Plurimum Reverendi atque CLARISSIMI NOMINIS TUI

cultor humillimus.

FRIDERICUS DICKMAN

§. I.

Ante aliquot abhinc septimanas scripta quædam Politica evolvens, incidi in JOHANNIS CHRISTOPHORI BECMANI meditationes politicas, perle-
gique imprimis dissertationem ejus XXI, in qua Auctor evolvit argumentum, a Politicis præcipue multum agita-
tum, de Dominio Eminente. Quumque in illius lectio-
ne essem occupatus, animadverti, quod Auctor hic in
§ V. ex sacris etjam litteris demonstrare voluerit Domi-
nium Eminens, saltem exemplum quoddam ejus omni,
uti videtur, exceptione majus exhibere sategerit. Ita e-
nim in isthac § p. m. 345. calculos suos subducit: „*In*
Sacris Dominium eminens suo exemplo Servator clarissimum
reddidit. Qui tanquam Rex Hierosolymam ingressus est:
Ite, inquit, in vicum proximum & invenietis asinam &c.
adducite eam mihi & si quis dixerit aliquid, respondete:
Dominum eis opus habere Matth. XXI: 2. Subito enim
bona adimere, quia Dominus eis opus habet, imperii ab-
soluti sicque domini eminentis est. Quæ sua radiant lu-
ce” Sed forte BECMANUS heic solus fuit, qui acutum
vidit, vix enim ex effato Salvatoris nostri probari pot-
est Dominium Eminens, nisi alia accedant argumenta,
id quod specimine hocce Academico bona lectoris cum
venia ostendere conabimur. Non agam nunc Philologum,
sed tantum moralitatem facti Salvatoris, quantum obtusa
mea acies permittit, paucis considerabo.

§. II.

Domini adpellationem quantumcunque olim abomina-
ti fuerunt nepotes Romuli, omnes tamen sumus Domi-
ni, nec quisquam facile reperitur, qui non aliquid ha-
beat, quod *suum* vocare possit. Quamvis enim opes
facultatibus Croesi conditionibusque Attali pares & ad

invidiam usque cumulatae non singulis contingant, nemo tamen, ac ne Irus quidem vel Codeus, adeo pauper deprehenditur, quin quaedam, saltem detrita & lacera vestimenta, ejus sint & dicantur *ptopria*. Scilicet Benignissimum Numen, quod non solum existentiam nobis concessit, sed etiam vult ut eandem per ejus opem continuemus, clementer nobis media dedit, quibus nos sustentare & optimam atque jucundissimam vitam traducere possumus. Ex quo porro colligimus, homini non tantum ad sui conservationem, verum etiam ad sui commoditatem jus in res creatas Divinitus esse tributum. Aequum autem erat, ut jus modo memoratum, quamdiu genus humanum nondum esset insigniter multiplicatum, sed singuli ubique locorum invenirent, quibus victus & amictus desideria implerentur, communiter usurparetur, cum ferme in modum, quo etjamnum flumina veluti in medio sunt posita, & cujusvis aditui patent & usui. At postquam genus humanum successu temporis magis magisque increverat, nec singuli passim & ubique invenirent, quae sibi essent necessaria; ex communione negativa, uti dicitur, in positivam transierunt, & demum crescente magis magisque necessitate, res communes inter singulos socios ea dividebantur ratione, ut alius in hanc, alius in aliam rem, jus sibi soli vindicaret, suasque sibi quisque res seorsim haberet. Dicimus hoc *Dominium*; quod ita definiendum videtur, ut sit jus & potestas re quadam quocunque modo ita utendi, ut alii ejus usu excludantur. Quod si in civitatem penes privatos sit *Dominium* dicitur *privatum*, si autem penes universam civitatem vel rempublicam, *Publicum* audit. Jus principi proprium de rebus vel bonis privatorum in casu urgentis necessitatis in usum publicum disponendi, *Dominium Eminens* vocari sivevit.

Observ. *Dominii Eminentis* vocabulum primus introduxit

duxit GROTIUS, qui tamen latius vocabuli hujus notionem extendit, Dominium Eminens vocando, quod civitas habet in cives & res civium ad usum publicum. Differt igitur in eo præcipue GROTIUS a recentioribus Politicis, quod ad Dominium eminens rite exercendum non requirat summam necessitatem.

§. III.

Quum homines nimium quantum sentirent incommoda atque calamitates, quæ statum naturalem comitantur, præsidia securitatis contra malitiam quotidie ingravescentem quærentes, societates primum minores, mox autem majores, quæ civitates nuncupantur, formarunt, suasque actiones unius principis directioni eum in finem subjecerunt, ut hujus sub auspiciis communem securitatem atque felicitatem ita obtinerent. Enimvero qui finem vult, media quoque, sine quibus hic obtineri non potest, velle censendus est; quare ex hoc ipso facto jus Principi merito censetur delatum, ea omnia decernendi & agendi, quæ finis hic postulaverit. Si igitur in civitate quadam urgentis cujusdam necessitatis casus aliquando ingruat, per quem fiat, ut securitati communi nequaquam consuli queat, nisi in publicum usum bona civium privata arripiantur, arreptaque dextre applicentur, Princeps etiam eadem bona sibi vindicare potest, si nulla alia sese expediendi via suppetat; siquidem sine duro hocce remedio civitas, ad cujus conservationem omnes sponte sua sese obstrinxerunt, integra manere nequaquam possit. Quod si enim imminente gravissimo incendio vicinas ædes, quibus imminet ignis diruere licet, ne incendium latius serpat; si quoque membro quodam gangræna læso partem hujus corruptam amputant Medici, ne pars sincera trahatur, nec quisquam facile contendat, utroque facto officia vel erga alios vel erga nosmetipsos lædi; multo magis Principi

pi tempore belli licebit, prædia & bona civium, immo integra quandoque oppida perdere, ut hisce auxiliis frustratus hostis, gradum quantocyus referre cogatur. Unde sequitur, quod Dominium Eminens eo, quo a nobis explicatum fuit modo, nihil prorsus iniqui in se contineat. Neutrum autem jus extra casum summæ necessitatis erit extendendum; quippe, quo deficiente, dominia privata in civitate tanto majori jure facta tectaque esse debent, quanto certius est, quod cives horum securitatem circa constitutionem civitatis sibi quam solemnissime sint pacti. Quum itaque ea omnia, quæ finis civitatis exigit, Princeps jure agat, cives suos fini civitatis convenienter obligando; hujusmodi autem jus dicatur imperium civile, sequitur, Dominium Eminens in casu urgentis necessitatis bona civium arripiendi arreptaque pro re nata applicandi, Principi vi imperii civilis competere. Hinc prono alveo, uti dicitur, fluit, quod Princeps Dominio eminente ad suam voluptatem & commoditatem tantummodo promovendam recte uti nequeat. Supponitur enim Dominium Eminens esse unicum remedium contra imminens gravissimum necessitatis telum, quo integra petitur civitas; enimvero civitas vix periclitatur, si Princeps forte voluptatem & commoditatem suam pro arbitrio promoveri nequeat; quare huic juri nullus plane est locus, quando privata tantummodo Principis utilitas in eo vertitur. Quamobrem ex sacris litteris discimus, quod Deus graviter indignatus fuerit Achabo Regi, qui Nabotho vineam, hereditate sibi relictam, extorquere satagit, quod Palatio (Regio proxima esset, ut ipsam in hortum olitorium converteret.

§. IV.

Dominio autem eminente non sine sensu quodam doloris utitur bonus ac cordatus Princeps. Quum enim admodum anquirat, ut singulos cives suos quam felicissimos reddat, non potest non contristari, si forte videat,

at, quemquam eorum bene meritum præter suam culpam bonorum suorum gravem pati jacturam. Quare etiam quum æquitas naturalis jubeat, ut nemo cum alterius damno ditescat, Princeps, periculo feliciter depulso, omnem navat operam, ut jacturam, immerito factam, resarciat. Nec ceteros decet cives sese segnes præbere ad symbolas conferendas in usus adeo pios. Quum enim singuli cives æque sint obligati ad eminens periculum depellendum, etiam cum jactura suorum bonorum, quippe æqualem obligationem finis civitatis servandæ ab ipsis requirit, Ergo si unus omnium reliquorum sortem in se suscipere cogatur, atque ita cæterorum omnium obligationi de bonis suis satisfaciatur, æquum autem omnino sit, ut qui alterius obligationi cum damno suo satisfaciatur, ei damnum, quod pro altero passus fuit, ab hoc resarciatur, sequitur, ut quamvis per imperium civile Principi Dominium eminens competat, æquum tamen simul sit, ut quod per exercitium hujus juris patitur damnum ex communi postea ipsi resarciatur. Nihil enim æquius est, ut habet lex Rhodia, quam ut omnium contributione resarciatur, quod pro omnibus datum est.

§. V.

Constituta itaque indole atque natura Dominii Eminentis haud difficulter jam perspicere unusquisque potest: An Salvator noster in Secula Benedictus dominium tale exercuerit, quando Hierosolymam ingressurus, alterius asinam sibi adduci jussit. Ut vero dicenda tanto clariora evadant, circumstantiæ facti erunt exponendæ. Salvator noster pervenerat Bethphagen ad montem olearum non procul ab Hierosolyma; unde misit duos discipulos in vicinum vicum, ipsis prædicans, quod ibi ad ostium domus invenirent asinam vinctam cum suo pullo præcepitque eis, ut ipsam solverent, solutamque ad se adducerent. Quod si quis ipsos propterea increparet, responde-

sponderent: quod Dominus ipsis opus haberet, & sic herus statim eos dimitteret, vid. Matth. XXI. 1. 2. Marc. XI. 1, 2. 3. Luc. XIX. 29, 30. 31. Legati hi invenerunt, sicut ipsis prae dictum fuit, & hero ceterisque sciscitantibus, quare ita facerent? simpliciter responderunt, sicut ipsis mandatum erat, qua responsione ipse contentus, protinus dimisit jumentum suum. Enimvero hoc factum in exemplum Domini Eminentis male omnino citatur. Primo enim observandum est, quod Salvator noster, qui ipsa est veritas, sepe adseverasset, imperium suum non esse de hoc mundo, adeoque non esse civile quoddam imperium. Ergo nec Dominium Eminens, quale definiunt Politici, ipsi compete bat; quippe quod imperio civili est innexum. Credimus equidem & confitemur, quod Salvator noster sit verus Deus, adeoque hoc intuitu ipsi non solum competat Dominium Eminens sed etiam super-Eminens, ut ita loquar, in omnes res creatas, sed hoc imperium in statu suae exinanitionis non exercuit, nisi quum miracula patraret 2° Nec ille, cujus asinam sibi adduci iussit Salvator, fuit civili sensu huius subditus, siquidem utrique eidem Principi terrestri tributum solverint. Herus igitur asinae ex capite reverentiae & amoris jumentum suum Salvatori & Domino postulanti concessisse videtur 3° Nemo quoque facile adserere potest, quod casus quidam summae necessitatis heic adfuerit ut asinam sibi adduci juberet Salvator; quocirca tamen non negamus, quod ea opus haberet ob sanctissimas rationes. 4° Nec dominium Asinae hoc facto jam ex uno in alium transiit, sed Salvator noster per aliquot tantummodo horas utebatur isthoc jumento, quod deinceps priori Domino integrum restituit, quippe quod nullius postea usus ipsi fuerit. Sicut igitur dum expertae probitatis vir mittit ad quendam, sibi non ignotum, & jubet ut solvat ejus equum solutumque ad se abducatur, ut eodem per aliquot stadiorum iter utatur, herusque in factum hoc consentiat, prior dici non potest quod Dominio quodam Eminente in alterum utatur; ita etiam totus hiecc actus Salvatoris, nisi in seipso nodum quarere velimus, ex sua natura ad commodatum erit referendus. Quo ipso Salvator noster docere voluit suos discipulos, quod verus esset Deus, qui non solum res maxime singulares jam e longinquo ad unguem cognosceret, sed etiam inclinationes & propensiones hominum sibi rite perspectas haberet, ut judicia eorum sciret, antequam judicare inciperent. Denique notandum est verbum Εἰπὼν, quod significat non pro imperio mandare sed dicere & interrogare: Interrogate igitur herum, An mihi submittere velit asinam, quia Ego Dominus eidem opus habeo. Sed diutius his meditationibus immorari temporis angustia, qua circumscribimur, non permittit: igitur manum de tabula.

S. D. G.

